

2. Гаджинский А.М. Логистика: Учебник / А.М. Гаджинский. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Информ.-внедр. центр «Маркетинг», 2000. – 357 с.

3. Голоцван А. Критерии эффективности логистики / А. Голоцван // Дистрибуция и логистика. – 2007. – № 4 (11). – С. 8-14.

4. Демиденко В.В. Логістичне забезпечення інноваційного розвитку промислового виробництва / В.В. Демиденко // Економіка та держава. – 2006. – № 2. – С. 49-52.

5. Змиев Е.И. Транспортная логистика на предприятии: мнения экспертов по ключевым вопросам / Е.И. Змиев // Логистика: проблемы и решения. – 2008. – № 1. – С. 16-19.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

**МАРЕНИЧ Т.Г., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Якісно розроблена облікова політика є основним законодавчим актом підприємства щодо порядку ведення бухгалтерського обліку в умовах виробництва. Грамотно обрані елементи облікової політики допоможуть зробити облік «прозорим», зменшити кількість можливих помилок та штрафних санкцій, одержати найбільш корисну інформацію, яка дійсно необхідна користувачам для прийняття правильних висновків про діяльність підприємства та порівняння показників фінансових звітів з показниками інших підприємств [1, с. 52]. Метою облікової політики є забезпечення якісних характеристик інформації, що наводиться у фінансовій звітності.

Згідно з Законом України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» [2] сутність терміну «облікова політика» дещо змінилося. Нині облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [3]. Тобто, облікова політика стосується не тільки фінансової звітності, але й бухгалтерського обліку.

В той же час МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» дає таке визначення: облікові політики – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика,

застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [4]. Така дефініція згадує не тільки принципи, правила і практику (методи і процедури), а й основи та домовленості, не пояснюючи при цьому їх зміст. Таким чином, жодне з визначень не дає конкретного переліку питань, які відносяться до сфери облікової політики [5, с. 18]. Тому, якщо у стандартах не зазначається, що те чи інше питання є питанням облікової політики, відповідне рішення буде предметом професійного судження керівництва підприємства.

Розширення переліку вітчизняних підприємств, які ведуть облік за МСФЗ, актуалізує проблему формування облікової політики як за правилами національної стандартизації, так і міжнародної. Чим якісніше, змістовніше складено наказ про облікову політику підприємства за НП(С)БО, тим, враховуючи досвід, ґрунтовнішим буде наказ про облікову політику за МСФЗ. Але необхідно враховувати, що зміст і напрямки облікової політики є більш регламентованими в системі МСФЗ, ніж в національних стандартах. Це по-перше, а по-друге: зацікавлені особи вже звикли до того, що при вирішенні облікових питань слід звертатися як до П(С)БО, так і до МСФЗ, незалежно від того, за якими стандартами веде підприємство облік [1, с. 48].

Хоча МСФЗ не зобов'язують підприємства оформлювати елементи обраної облікової політики окремим документом (наказом, розпорядженням), його складання не вважається порушенням вимог міжнародних стандартів.

Зміст розпорядчого документа (наказу) про облікову політику вітчизняних суб'єктів господарювання розкрито в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635. Ретельний аналіз цього документу свідчить, що він містить вагомі недоліки і системно не розкриває перелік методів і процедур обліку, як обов'язкових елементів облікової політики. Інші галузеві Методичні рекомендації перенасичені технічними моментами ведення бухгалтерського обліку, а тому потребують удосконалення.

Ступінь деталізації основних положень облікової політики суттєво залежить від суджень керівництва. На наш погляд, при формуванні облікової політики, як за НП(С)БО, так і за МСФЗ, доцільно враховувати такі положення:

1. Методи і процедури, які обрані підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності,

оформляються наказом про облікову політику, який затверджується керівником. Для підприємств, які ведуть облік за МСФЗ, наказ про облікову політику теж є доречним, оскільки наявність такого документа, як свідчить практика, іноді може бути дуже корисним. В наказах про облікову політику не наводити положень, які протирічать стандартам та іншим законодавчим актам.

2. З метою мінімізації кількості питань, які відносяться до облікової політики, до методів і процедур облікової політики відносити тільки ті, відносно яких нормативними документами передбачено більше ніж один варіант. Крім того, якщо будь-який стандарт дозволяє використовувати різну облікову політику, потрібно обирати прийнятну політику і застосовувати її послідовно.

3. Чітко розмежувати облікові політики і облікові оцінки. Якщо неможна розрізнити зміну облікової політики та зміну облікових оцінок, розглядають та відображують як зміну облікових оцінок. Так, на сьогодні обліковою оцінкою можна вважати такі позиції: вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів; межа суттєвості відхилення залишкової вартості об'єкта основних засобів від його справедливої вартості для проведення переоцінки; межа суттєвості під час проведення переоцінки нематеріальних активів тієї групи, об'єкти якої вже переоцінювалися та ін. [6, с. 182].

4. Якщо в стандартах немає вказівки відносно відображення в обліку та звітності будь-якої операції, то керівництво підприємства має сформулювати судження на основі загальних положень діючої системи стандартизації, або залучення досвіду інших систем стандартизації, консультантів, галузевих практик.

5. У випадку, коли стандарт передбачає відхилення від загальних вимог або специфічні правила для обліку окремих статей, вибір практичних прийомів закріпити в обліковій політиці. Пояснюючи це положення, наведемо приклад: у § 3 МСБО 2 «Запаси зазначено», що товарні брокери оцінюють запаси не за правилами МСБО 2, а за справедливою вартістю [7].

6. Зазначити кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності з урахуванням особливостей своєї діяльності, якщо їх не закріплено бухгалтерськими нормативно-правовими актами.

7. Обрати формат фінансової звітності, визначити особливості представлення статей у фінансовій звітності (згортання статей) та звітний період підприємства.

8. Враховуючи тісний взаємозв'язок фінансового і управлінського обліку, передбачити ті положення останнього, які прямо впливають на величину деяких статей фінансової звітності. Наприклад, це такі питання: перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу; перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); порядок оцінки залишків незавершеного виробництва та ін.

9. Визначити бухгалтерські (розрахункові) процедури, без яких неможливо вести бухгалтерський облік. Зокрема, такими процедурами можна вважати: порядок виправлення помилок; порядок округлення цифр для визначення статей балансу; інші математичні дії щодо обчислення середньої чисельності працюючих тощо; порядок визначення річної суми амортизації, обчислення залишкової вартості об'єктів та ін. [8, с. 12-13].

10. Якщо в обліку використовуються певні поняття, які мають вільне, неоднозначне трактування їх сутності, для ідентифікації таких категорій зафіксувати в наказі про облікову політику відповідні особливості їх визначення.

Отже, облікова політика визнає і регламентує застосування суб'єктивного підходу в бухгалтерському обліку, підкреслює відносність облікових даних, попереджає довільне і необґрунтоване використання методів і процедур бухгалтерського обліку на підприємствах. Змістовність облікової політики складають ті положення, які є: предметом вибору керівництва підприємства з наявних альтернатив у нормативних документах; самостійно розробленими способами ведення бухгалтерського обліку; обґрунтуванням відступів від діючих законодавчих актів. Вищевикладене дозволяє дійти висновку, що облікова політика – це сукупність визначених підходів, методів та процедур, що прийняті підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання як фінансової, так і інших видів звітності.

Склад і структуру бухгалтерської служби, правила документообігу, зберігання документів, порядок формування інвентаризаційних комісій, строки проведення інвентаризації, посадові інструкції, форма бухгалтерського обліку та інші організаційні моменти ведення бухгалтерського обліку на підприємстві доцільно закріпити в окремому наказі про організацію бухгалтерського обліку.

Таким чином, при виборі елементів облікової політики керівництво підприємства має певний відносний ступінь свободи. Змістовність наповнення наказу про облікову політику залежить від діючої системи стандартизації, вимог оподаткування, умов діяльності,

прийнятої бізнес-моделі та стратегічної мети підприємства, а також від рівня кваліфікації бухгалтерських кадрів та керівництва суб'єкта господарювання.

Література.

1. Маренич Т.Г. Реалії формування облікової політики / Сучасний стан і перспективи розвитку обліку, аналізу та фінансового забезпечення підприємств агропромислового виробництва: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 9-10 листопада 2017 р. / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: ХНАУ, 2017. С. 48-52.

2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 р. №2164-VIII / URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172164.html

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV / URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T990996.html

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» / URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020

5. Чалый И. Учетная политика по МСФО: особенности формирования / Все о бухгалтерском учете. – № 6. – 22.01.2018 р. – С. 18-19.

6. Маренич Т.Г. Обґрунтована попередня облікова оцінка як невід'ємна складова облікової політики підприємства / Т.Г. Маренич // Проблеми економіки. – 2016. – №2. – С. 179-183.

7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» / URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_021

8. Маренич Т.Г. До питання класифікації бухгалтерських помилок / Т.Г. Маренич // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 188. – С. 3-14.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

ОНЕГІНА В.М., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,

КРАВЧЕНКО О.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,

БІЛЕЦЬКИЙ О.С., К.Е.Н.,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Державна аграрна політика як процеси із визначення та реалізації стратегічних орієнтирів, цілей, завдань і заходів держави в сфері розвитку аграрного сектору покликана сприяти його сталому розвитку, гарантуванню продовольчої безпеки країни. Основу